

DOSSIER RECUPERACIÓ MITOLOGIA 2N ESO

1. [Mitologia grecoromana: conceptes bàsics i fonts de la mitologia clàssica](#)
2. [L'origen dels déus: cosmogonia i teogonia: del Caos als déus olímpics](#)
3. [Antropogonia: Prometeu i els homes. Deucalió i Pirra. Pandora](#)
4. [Els amors de Zeus: les metamorfosis](#)
5. [Els déus olímpics. Atributs i funcions. Iconografia](#)
6. [Guerra de Troia. Orígens mítics i històrics. La Ilíada](#)
7. [Guerra de Troia. L'Odissea d'Homer i el retorn dels herois](#)

1- Mitologia greco-romana: conceptes previs

1. Què és un mite?
2. Quina és la diferència entre mite, conte i llegenda?
3. Quines són les dues definicions de mitologia?
4. Què entenem per mitologia clàssica?
5. Explica breument l'origen d'un fenomen natural des de dos punts de vista: científic i mitològic (busca algun mite o conte sobre com es produeix la pluja, o una erupció volcànica, o el llamp)
6. Qui ha inventat els mites?
7. Completa el següent text:

Els mites sónprotagonitzats per, iNo tenen un únic autor, ni són coneguts els seus creadors, i pel seu caràcter.....pot haver-hi més d'una versió d'un mateix mite.

8. Relaciona els autors amb les seves obres:

1 - Homer
2 - Ovidi
3 - Virgili
4 - Apol·lodor
5 - Apol·loni de Rodes
6 - Sòfocles
7 - Hesíode

1-D

A - Teogonia
B - Biblioteca de relats mitològics
C - Els Argonautes
D - Ilíada i Odissea
E - Èdip Rei
F - Eneida
G - Metamorfosi

9. Quines són les tres obres inspirades en la guerra de Troia?
10. Com ens han arribat a nosaltres els mites de l'antiguitat?
11. Defineix: iconografia
12. Enumera els planetes del Sistema Solar relacionats amb noms de divinitats
13. Quins dies de la setmana, en català, (o anglès alguns) tenen alguna relació amb la mitologia?

2- L'origen dels déus: cosmogonia i teogonia

1. Quin aspecte tenien els déus grecs al mites clàssics?
2. Quines qualitats t'agradaria tenir si fossis un déu o deessa?
3. És important aprendre tots dos noms dels déus: el grec i el corresponent romà. Completa el següent quadre

Nom grec	Nom llatí		Nom grec	Nom llatí
Apol·lo			Prosèrpina	
	Júpiter			Vesta
Hera			Deméter	
	Diana			Bacus
Ares			Hermes	
	Plutó			Hèrcules
Posidó			Cronos	
	Vulcà			Cíbele
Afrodita			Atena	

4. Relaciona els personatges amb les afirmacions corresponents:

Gea - Urà - Gegants - Titans - Cronos - Ciclops - Afrodita - Rea

- És el cel estelat i el primer déu masculí	
- Són sis, fills d'Urà i Gea	
- Mare i origen de totes les coses	
- Recuperen la força en contacte amb la seva mare	
- Tenen un sol ull i treballen als volcans	
- El més valent dels Titans es va rebel·lar contra el seu pare	
- Era una titànide, i es va casar amb el seu germà	
- Va néixer al mar i era deessa de la bellesa i l'amor	

5. Troba el personatge a qui correspon la frase

- Va castrar el seu pare amb una falç	
- Va sorgir del caos	

- Es va unir amb la seva mare i va tenir molts fills	
- Nascuda de l'escuma del mar, és la deessa de l'amor i el sexe	
- Tenien un sol ull al front	
- Van lluitar contra Zeus a la Titanomàquia	
- Enormes, van néixer de la sang d'Urà en caure a terra	
- Tenien cent braços i cinquanta caps	
- Deesses venjadores dels crímens de sang	
- Existia abans que Gea	

6. *Relaciona els personatges amb les afirmacions que els corresponguin:*

Rea - Amaltea - Cronos - Metis - Curetes - Atlas - Zeus - Hera

- Devorava els seus fills per por que el destronessin	
- Estava casada amb Cronos, però no era feliç	
- Amb la seva llet alletà Zeus a Creta	
- Cosina de Zeus, li va ajudar en la rebel·lió contra Cronos	
- Devorada pel seu pare es va casar amb Zeus	
- Dirigí l'exèrcit dels titans contra els olímpics	
- Se salvà de ser menjat pel seu pare i el va destronar	
- Amb llances i escuts feien soroll per què no es sentissin els plors de Zeus nadó	

8.- *Relaciona els següents noms amb la mitologia, i fes una frase amb cadascú:*

- caòtic: **-Caos** -“Els seus apunts són caòtics. Ningú els entén”
- geocèntric - titànic – atlas - mnemotècnia - afrodisíac - veneri - cereals - cronòmetre -
posidònia

3- L'origen dels homes: antropogonia

1. Quina diferència hi ha entre: Teogonia – Cosmogonia - Antropogonia
2. Busca altres paraules que continguin aquestes arrels gregues, amb el seu significat:

- antropo-
- cosmo-
- teo-
- gon-/gen-

- 4.- Què sabries dir sobre els següents noms:

Prometeu - Pandora - Deucalió

4.- Els amors de Zeus. Metamorfosis

1.- Omple el següent quadre dels fills de Zeus:

Amant	Qui era?	Fill(s)	Metamorfofi
Hera	Esposa de Zeus		-----
Deméter			-----
Metis	Filla d'Oceà i Tetis		-----
Maia	Filla d'Atlas		-----
Leto / Latona	Filla del Tità Ceo		-----
Sèmele	Filla del rei Cadme		-----
Europa	Princesa de Tyr		
Leda	Reina d'Esparta		
Io	Sacerdotessa d'Hera	Èpaf, rei d'Egipte	núvol
Dànae	Princesa d'Argos		
Alcmena	Esposa d'Amfitrió		
Calisto	Nimfa d'Àrtemis	Àrcade	
Ganimedes	Príncep troià	-----	

2.- Relaciona amants i fills de Zeus:

1-Hera	a-Muses	1-Leda	a-Hermes
2-Mnemosine	b-Perseu	2-Io	b-Pòlux, Hèlena
3-Antíope	c-Mart, Hefest	3-Maia	c-Apol·lo, Àrtemis
4-Dànae	d-----	4-Alcmena	d-Èpaf
5-Deméter	e-Atenea	5-Calisto	e-Dionís
6-Europa	f-Zeto, Amfió	6-Leto	f-Àrcade
7-Ganimedes	g-Persèfone	7-Sèmele	g-Moires, Gràcies
8-Metis	h-Minos	8-Temis	h-Hèrcules

3.- Relaciona amors i metamorfosis de Zeus:

1-Calisto	a-Amfitrió	1-Antíope	a-Toro
2-Alcmena	b-Àrtemis	2-Dànae	b-Sàtir
3-Io	c-Cigne	3-Europa	c-Àguila
4-Leda	d-Núvol	4-Ganimedes	d-Pluja d'or

4.- Relaciona els personatges amb les afirmacions corresponents:

Ganimedes - Hèlena - Dànae - Io - Hèrcles - Alcmena - Calisto - Metis - Dionís - Ares

Zeus la transforma en vaca per a salvar-la d'Hera	
---	--

Va néixer dues vegades, primer de la seva mare, després de Zeus	
Símbol de la força, va superar dotze treballs quasi impossibles	
Príncep portat a l'Olimp com a servidor dels déus	
Fou la causant de la guerra de Troia	
El seu fill matà la Medusa	
Va tenir fills amb Zeus creient que estava amb el seu marit	
Fill legítim de Zeus, molt violent	
Zeus la va devorar per a evitar ser destronat com Urà i Cronos	
No va mantenir el vot de castedat que exigia Àrtemis	

5.- Relaciona els següents noms amb algun nom de la mitologia, i fes una frase amb cada una d'elles:

Medusa – amfitrió - bacanal - marcial - ateneu – museu – hermafrodita - hermètic

5.- ELS DÉUS OLÍMPICS

1.- Els atributs dels déus de l'Olimp. Completa els espais buits.

ZEUS: Pare de tots els”.....i de tots els”. Fill de..... i de..... La seva arma és el..... L’animal que l’acompanya és l’..... i el és el símbol de la seva reialesa.

HERA: Esposa i germana de..... Deessa protectora del El seu animal preferit és el i els seus cabells estan ornamentats amb una.....

ATENEA: Nascuda del cap de..... Deessa de la....., dels oficis i de la victòria en la guerra. Se la representa ambi..... L’.....com a animal, i l’....., com a planta, són els seus atributs.

APOL·LO: Noi jove molt bell de cabells llargs. Porta al cap una corona de i toca la..... Se l’identifica amb el..... Nasqué a

ÀRTEMIS: Filla de i germana bessona d’..... Deessa protectora de la caça, la vida a la natura i la castedat. És l’única deessa representada amb un vestit curt. Se la identificava amb la Porta..... ii, com animals, o

HERMES: dels déus. Protector del comerç i de l’eloqüència. Duia unes..... i un..... també alat. El..... és un altre atribut seu.

HEFEST: Fill dei d’.....És el déu del i dels metalls. Treballa en una farga, fent de ferrer. La seva esposa fouViu al volcà

ARES: Germà d’.....És el déu de laSempre va vestit de guerrer amb És amant d’.....

AFRODITA: La més bonica de totes les deesses. Nasqué de l’.....del mar. Els seus atributs són una.....un colom i una(de la discòrdia).

DEMÉTER: És una de les germanes de Zeus. Deessa de l’....., de la fecunditat i de l’amor maternal. Porta a la ma un grapat de blat i una.....

POSIDÓ: Germà de i Déu de les.....El seu atribut més comú és eli normalment se’l representa conduint un carro tirat per.....

HADES: És el tercer fill deiA ell li va tocar en sorts governar el reialme dels..... Se’l representa com un rei en el seu tron i acompanyat del gos.....La seva esposa fou.....

HÈSTIA: Germana de,, i
 Protectora de la família, que li dedica unaencesa a la llar.

DIONÍS: Fill dei, va néixer de lade Zeus. És el déu de la Els seus sacerdots es disfressaven de bocs en el seu honor. A la ma porta una copa de..... i una corona feta de fulles de.....al cap. És també el déu del teatre.

PERSEFONE: Filla de i, raptada per Deessa de les plantes, simbolitza la renovació cíclica de la natura. Viu part de l'any a l'Olimp amb i part de l'any al món dels morts amb

2.- Relacioneu el nom grec de la divinitat amb el nom llatí i els atributs que el distingeixen:

NOM GREC		NOM LLATÍ		ATRIBUTS
1- Rea		6 -Saturn- c		a- Trident, cavall de mar
2- Hera		Júpiter		b- Gos Cèrber
3- Deméter		Neptú		c- Rellotge de sorra
4- Hèstia		Plutó		d- Àguila, ceptre, llamp
5- Afrodita		Cíbele		e- Espigues de blat, falç
6- Cronos		Juno		f- Flama
7- Zeus		Ceres		g- Carro tirat per lleons
8- Posidó		Vesta		h- Paó, diadema
9- Hades		Venus		i- Petxina, poma, coloma
10- Hermes		Mart		j- Lira, fletxes, llorer, sol
11- Atenea		Vulcà		k- Martell, tenaces, enclusa
12- Àrtemis		Apol·lo		l- Casc. armes
13- Ares		Mercuri		m- Arc, buirac, lluna creixent
14- Hefest		Minerva		n- Plantes
15- Apol·lo		Diana		o- Vinya, tirs, pantera
16- Persèfone		Bacus		p- Olivera, òliba, casc, escut
17- Dionís		Prosèrpina		q- Sandàlies i barret alats, caduceu

6 - La guerra de Troia: La Ilíada

1. Per què es creu que hi va haver en realitat una expedició grega contra Troia?
2. És veritat tot el que narra Homer a la seva obra?
3. Com va poder néixer la llegenda del cavall de fusta?
4. Qui va demostrar la realitat històrica de Troia? Com ho va fer?
5. Per què l'obra d'Homer es diu "Ilíada"?
6. Qui va decidir les noces de Tetis i Peleu? Per què?
7. Què és la "poma de la discòrdia"? Quin conte et recorda?
8. Quines deesses es van disputar la poma?
9. Què van oferir cadascuna a Paris?
10. Per què Paris feia de pastor?
11. Per què el rapte d'Hèlena va provocar la guerra de Troia?
12. Completa el següent esquema-resum dels fets mítics previs a l'arribada dels grecs a Troia, des de les bodes de Tetis i Peleu fins a l'arribada dels grecs a Troia.

- Boda de i
- Venjança d'..... per no haver estat invitada, que llança l'anomenada "..... de la"
- disputa de,,
-, escollit com a jutge
- Intent de suborn de les tres deesses, que ofereixen:
 - Hera:
 -: ser invencible a la guerra
 -: l'amor d'.....
- Rapte d'.....
- Reunió dels grecs a l'illa d'..... i sSacrifici d'.....
- Arribada de l'estol a

13. Completeu:

- poeta grec, va escriure la Ilíada.
- arqueòleg alemany que va desenterrar la ciutat de Troia.
- deessa de la Discòrdia.
- rei de Troia.
- àrbitre en el judici de les deesses.
-,, les tres deesses que aspiraven a ser la deessa més bella.
- la dona més bella de la terra.

7.- El retorn dels herois: l'Odissea

Alcínoos – Argos – Atenea - Baixada als Inferns – Calipso - Caribdis - cera – cícons – ciclops Circe – desteixir - Èol – Escil·la – Euriclea - Eumeu - feacis - Helios – Hermes - Homer - immortal – Ísmar - Ítaca – Iestrigons - Iotòfags – la memòria – Menelau - Nausícaa - Ningú - Odissea - Odisseu - orelles - Penèlope - Polifem - Posidó – pretendents - sirenes – Telèmac - Tirèsies - Troia - vaques del Sol- vents - vi.

Completa els espais amb els noms del llistat anterior

De tots els herois que van tornar de la guerra de, el més famós és El poeta va explicar les seves aventures en un llibre titulat "L'....." per l'altre nom d'Ulisses:

Els

Quan Ulisses i els seus companys van sortir de, el vent desvià l'estol d'Odisseu fins al país dels Allà els aqueus conquereixen la ciutat d'Ísmar. Però al final, Ulisses es veu obligat a retirar-se a les naus i fugir.

Els

Una tempesta va destrossar la flota. Es van refugiar en el país dels, anomenats així perquè menjaven flors que feien perdre Estaven molt contents de ser en aquell país, però Ulisses va obligar als seus companys que havien menjat el lotus a tornar als vaixells.

Els

Van arribar a l'illa on habitava, el més cèlebre dels ciclops.els va tancar en una caverna, se'n va menjar uns quants homes regats amb llet i després es va posar a dormir. El gegant va preguntar Ulisses com es deia, i ell li va respondre: ".....". Ulisses i els seus companys van ordinar una trampa per tal de sortir vius de la caverna: quan el gegant va tornar, li van donar, i el ciclop, ebri, es va quedar profundament adormit. Aleshores van agafar una estaca que cremava com un tió i la hi van clavar a l'únic ull que tenia i el van deixar cec. va començar a cridar i altres ciclops veïns van venir a ajudar-lo; però quan li van preguntar què li passava, va respondre "..... m'està atacant". Davant d'aquesta resposta, els ciclops se'n van anar, i i els seus companys es van poder escapar.

L'illa d', déu dels

Després de fugir dels ciclops, Ulisses va visitar perquè l'ajudés a tornar a casa seva. era el senyor dels, i va donar a Ulisses un sac lligat amb un fil de plata. En l'interior d'aquest sac el déu havia tancat tots els vents desfavorables. Els companys d'Ulisses no ho sabien

i tenien enveja, perquè pensaven que el sac amagava un tresor. Quan ja eren a tocar d'.....i Ulisses dormia, van deslligar el sac per mirar-hi dins. Tots els vents desfavorables es van escapar i van allunyar el vaixell de l'illa.

Els

Aleshores, Ulisses i els seus companys van arribar al país dels, uns homes alts com gegants. Aquests, com que eren éssers salvatges i hostils, van enfonsar tota la flota dels itaqesos, i només es va salvar el vaixell d'Ulisses i la seva tripulació.

La maga

Van arribar al país de, la més bella i perillosa de les magues. Primer van anar a visitar-la els companys d'Ulisses i els va transformar en porcs., el déu missatger, va donar a Ulisses una herba que el protegiria de l'encanteri. La maga, en veure que Ulisses era molt fort i que els seus poders màgics no servien contra ell, es va enamorar de l'heroi; va fer tornar els companys d'Ulisses a la forma humana i els va afalagar enormement. Van passar un any al país de i després se'n varen anar.

Baixada a l'....., el món dels morts i l'illa de les

Després Ulisses va baixar als Inferns, on l'endeví va explicar a Ulisses com es podia protegir d'alguns perills futurs. A més va parlar amb la seva mare i altres companys morts de Troia. A continuació van passar una de les més famoses aventures de l'Odissea: les Tenien un cant tan dolç i harmoniós que encantaven els qui les sentien i atreien els navegants per arrossegar-los a la mort. Ulisses, en acostar-se a les sirenes, va tapar les dels companys amb; en canvi, ell va voler sentir-les. Però, per tal de no córrer cap a elles, es va fer lligar ben fort al pal de la nau.

..... i

.....i eren dos monstres marins que es trobaven a l'estret que separa Sicília d'Itàlia.era una bèstia de dotze potes i sis colls llarguíssims. Vivia amagada en una cova de la costa, d'on només treia els seus sis caps, que tenien unes boques terribles amb dents molt esmolades. va devorar sis companys d'Ulisses. era un monstre que xuclava tres vegades al dia l'aigua de l'estret i s'empassava tot el que hi hagués, especialment homes i vaixells.

Les vaques d'.....

Un cop van deixar enrere el perill d'..... i, Ulisses i els seus companys van arribar a l'illa d'....., on aquest, déu del Solguardava les seves vaques., a l'Hades, havia predit que, si se les menjaven, cap dels companys no viuria i només Ulisses tornaria a Ítaca.

L'heroi i els seus companys no podien allunyar-se de l'illa, perquè els déus els retenien amb vents desfavorables. Mentre hi va haver provisions, no van pensar a menjar-se el ramat. Però quan els va mancar l'aliment, van aprofitar que Ulisses s'havia allunyat per a fer una pregària als déus, i es van menjar algunes vaques. Per aquest motiu, quan van poder tornar a navegar, Zeus els va llançar un llamp i tots menys Ulisses van morir en el naufragi.

L'illa de la nimfa

Durant nou dies, Ulisses va ser endut per les onades. Al desè va arribar a l'illa d'Ogígia. Aquesta illa era una mena de paradís amb fonts i jardins, on vivia la nimfa Per la seva condició de nimfa, era immortal, sempre jove i molt bella. Es va enamorar d'Ulisses i li va oferir de fer-lo a ell també i sempre jove. Però Ulisses va rebutjar aquest oferiment, perquè el que més desitjava en el seu cor era tornar a veure la seva terra :

Els déus es van compadir d'Ulisses i van enviar, el déu missatger, perquè comunicés a l'ordre de Zeus: calia que Ulisses marxés de l'illa i arribés a casa seva, a, . La nimfa va protestar, però, encara que desitjava amb tot el seu cor retenir Ulisses al seu costat, no es podia oposar a la voluntat de Així, va haver d'ajudar Ulisses a anar-se'n. Li va proporcionar eines i materials, perquè pogués construir un rai, i provisions per a la travessia.

Arribada al país dels, i al palau del rei,

Quan va sortir de l'illa, una tempesta provocada una altra vegada per el va fer tornar a naufragar; nedant durant dos dies i dues nits, va arribar a una platja: era al país dels El seu rei,, famós per la seva hospitalitat, era un home bo i sensat. La seva filla, que es deia, va ser qui va descobrir Ulisses estès a la platja, extenuat per culpa del naufragi. El va portar al palau i el va atendre gratament. Ulisses va explicar a tothom les seves aventures, i el rei va decidir que aquell mateix dia el naufrag tornaria a la mar. Va ordenar que cadascun dels presents en el moment del seu relat li fes un regal, perquè tornés a ser ric. Es va fer així, i Ulisses va preparar una nau i, després de donar gràcies als amables amfitrions, es va embarcar. Es va posar a dormir sobre el pont de la nau, i els seus ulls es van tancar per una densa son. Quan es va despertar es va trobar a les platges d'Ítaca.

Els pretendents i la tela de (abans de l'arribada d'Odisseu)

Ja havien passat molts anys i no es tenia cap notícia certa d'Ulisses. Molta gent pensava que era mort, i una colla de joves nobles d'Ítaca i d'altres illes del voltant van voler casar-se amb, la dona d'Ulisses. Aquesta no ho volia, i per evitar-ho va posar una condició: fins que no teixís una mortalla per al seu ancià sogre, Laertes, no es casaria. Als pretendents els va semblar bé, però no sabien que tot el que, teixia de dia, de nit ho Una serventa infidel, però, els va avisar, i van forçar Penèlope perquè complís la seva obra.

Per obligar-la a casar-se amb un d'ells, els pretendents s'estaven al palau d'Ulisses. Allí es menjaven els ramats d'Ulisses i es bevien el seu vi. Fins i tot conspiraven per matar, el fill d'Ulisses.

..... va anar a Pilos i Esparta, al palau del rei i Hè·lena, per a buscar notícies del seu pare. En el viatge de tornada, els pretendents van parar-li una emboscada, però no el van poder atrapar.

A la fi, Telèmac va trobar el seu pare a casa del fidel porquer Eumeu, quan Ulisses ja havia tornat a Ítaca.

La prova de l'arc i mort dels

Ulisses va anar a la ciutat, però ningú el va reconèixer perquè la deessa, que sempre l'havia ajudat, va transformar el seu aspecte en el d'un captaire. Va ser acollit al seu propi palau, sense que cap dels seus enemics el reconegués. Només el van reconèixer el fidel gos, i la anciana dida Amb l'ajut del seu fill i d'alguns servents fidels, com el porquer, va arreplegar totes les armes dels i les va amagar. Aleshores va proposar la prova de l'..... Qui pogués tensar l'arc d'Ulisses es casaria amb ella. Cap dels no ho va aconseguir. Ulisses va demanar l'arc, el va doblegar i va començar la matança dels seus enemics disparant sagetes. Així Ulisses va tornar a ser rei d'..... i es va venjar dels